

Eduskunta,
hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan kokoukseen tiistaina 17.9.2024 klo 12.15

Maahanmuuttoviraston lausunto hallituksen esityksestä HE 68/2024 vp sekä ammattiurheilijan oikeusasemasta

HE 68/2024 vp

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä, jolla työntekijän oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi säädettäisiin erillinen palkkaraja.

Kuten virasto jo työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle antamassaan lausunnossa totesi, esitys vaikuttaa lupaviranomaisen näkökulmasta johdonmukaiselta kokonaisuudelta. Virasto ei tunnista siinä käytännön soveltamisen kannalta merkittäviä ongelmakohtia.

Euromääräinen palkkaraja olisi käytännön soveltamisen kannalta selkeä. Myös palkkarajan ja toimeentuloedellytyksen selvä erottaminen kahdeksi erilliseksi edellytykseksi selkiyttäisi soveltamista.

Maahanmuuttoviraston asiankäsittelyjärjestelmän kannalta kyse olisi pienestä muutoksesta. Se voitaisiin toteuttaa joustavasti haluttuna ajankohtana. Kuten esityksessä todetaan, virasto ei tunnistanut tarvetta varsinaiselle järjestelmäkehitykselle.

Ammattiurheilijan oikeusasemasta

Valiokunta esitti lausuntopyyntöönsä lisäyksen, jolla se pyysi selvitystä ammattiurheilijan oikeusaseman mahdollisesta muuttumisesta hallituksen esitykseen HE 26/2024 vp pohjautuvan lainsäädännön voimaantulon jälkeen.

Ammattiurheilijalle voidaan edelleen myöntää ulkomaalaislain 74 §:n mukainen muu oleskelulupa ansiotyötä varten. Samoin ulkomaalaisella on edelleen 81 b §:n mukainen oikeus työskennellä ammattiurheilijana ilman oleskelulupaa enintään 90 päivän ajan. 60 §:n mukainen pääsääntö on edelleen, että ensimmäistä oleskelulupaa on haettava ennen Suomeen saapumista. Ammattiurheilijat eivät kuulu laissa erikseen säädettyjen poikkeuksien alaan. Lupa voidaan kuitenkin myöntää Suomessa haettuna, jos luvan epääminen olisi 49 § 1 momentin 5 kohdan tarkoittamalla tavalla

ilmeisen kohtuutonta. 1.9.2024 voimaan tullut ulkomaalaislain muutos 472/2024 ei vaikuttanut näihin säännöksiin.

Sen sijaan muutos muun muassa ohjasi Maahanmuuttovirastoa estämään maahantulosäännösten kiertämistä entistä tehokkaammin ja varmistamaan, että oleskelulupaharkinnassa kiinnitetään entistä määrätietoisemmin huomiota erilaiseen moitittavaan menettelyyn.

Muutos heijastuu myös ensimmäisen oleskeluluvan hakemiseen vasta Suomeen saapumisen jälkeen. Uuden 36 a § 1 kohdan mukaan lupaa ei myönnetä, jos on perusteltua aiheuttaa epäillä, että ulkomaalainen on hakenut oleskelulupaa perusteilla, jotka eivät vastaa maahantulon todellista tarkoitusta. Lainkohdan perustelujen mukaan sen piiriin kuuluisi esimerkiksi maahantulo lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitetulla Schengen-viisumilla, vaikka suunnitelmansa olisi jäädä maahan oleskelemaan viisumin voimassaolon jälkeen (HE 26/2024 vp, s. 56).

Epäämisharkinnassa on arvioitava myös uuden 36 e §:n mukaista kohtuuttomuutta. Vaikka jokin epäämisperusteista soveltuisi, lupa kuitenkin myönnetään, jos epääminen olisi kohtuutonta, eikä myöntämättä jättäminen ole tarpeen yleisen lainkuullisuuden, maahanmuuton hallinnan tai sisäisen turvallisuuden vuoksi.

Virasto pyrkii toteuttamaan lakimuutoksen tavoitteita ja siksi kiinnittää entistä määrätietoisemmin huomiotaan myös ensimmäisen oleskeluluvan hakemiseen Suomessa. Virasto arvioi jokaisen hakemuksen yksilöllisesti ja huomioi kaikki tilanteeseen vaikuttavat seikat sekä olosuhteet.

Kokonaisharkinnassa huomioidaan myös hakemuksen jättämisaikankohda. Jos ensimmäistä lupaa on haettu Suomessa ennen lakimuutosta, ja muut luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, voidaan usein katsoa, että oleskeluluvan epääminen olisi 36 e §:n tarkoittamalla tavalla kohtuutonta. Jos asiassa kuitenkin ilmenee Suomessa hakemisen lisäksi muuta erityisen moitittavaa menettelyä, ei luvan epääminen yleensä ole kohtuutonta.

Jos ensimmäistä oleskelulupaa on haettu Suomessa lakimuutoksen jälkeen, Suomessa hakemiseen suhtaudutaan yleensä tiukemmin. Hakijalla voidaan tuolloin katsoa olleen tieto uudesta sääntelystä, joka terävöitti pääsääntöä, että ensimmäistä lupaa pitäisi hakea ulkomailta käsin. Näissäkin tapauksissa jokaista hakemusta arvioidaan kuitenkin yksilöllisesti. Jos 49 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, eikä luvan epäämiseen ole muuta syytä kuin se, että hakija on käyttänyt maahantuloonsa lyhytkestoiseen oleskeluun tarkoitettua välinettä, kuten viisumia tai viisumivapautta, lupa voidaan tapauskohtaisesti myöntää kohtuusharkinnan perusteella.

Ammattuurheilijoiden osalta ei ole tältä osin erikseen säädettyjä poikkeuksia. Virasto menettelee yhdenvertaisesti heidän ja muidenkin hakijoiden kohdalla.

Jos ulkomaalainen on tullut Suomeen viisumilla tai viisumivapaasti työskennelläkseen 81 b §:n nojalla enintään 90 päivän ajan, ja hakee Suomessa ensimmäistä oleskelulupaa, harkitaan silloinkin 49 §:n mukaisesti, onko luvan epääminen kohtuutonta. Jos ilmenee, että hakija on käyttänyt maahantuloonsa lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettua viisumia tai viisumivapautta vastoin todellista maahantulonsa tarkoitusta, oleskeluluvan epääminen voi tulla kysymykseen. Jos kuitenkin ilmenee, että 81 b §:n nojalla

työskennelleen hakijan työtilanne olisi esimerkiksi muuttunut siten, että työ jatkuisi alkuperäistä suunnitelmaa pidempään, 36 a § 1 kohdan epäämisperuste ei välttämättä täyty. Silloin ensimmäisen työperusteisen oleskeluluvan myöntäminen Suomessa haettuna voisi olla perusteltua 49 §:n valossa, eikä se myöskään olisi vastoin 36 a §:ää.

Ylijohtajan sijainen,

johtaja

Johanna Waal

Johtava asiantuntija

Janne Kinnunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 16.09.2024 klo 09:37. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.